

मान्यताप्राप्त सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या परिरक्षण अनुदानात घाउ करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्र. मराग्रं २००९/प्र.क्र. २३६/साशि-५,
मंत्रालय विस्तार, गुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : २१ फेब्रुवारी, २०१२.

याचा : १) शासन निर्णय, क्र. एलआयबी १०९६/७५/(८०)सांशि-५, दिनांक २२ जानेवारी १९९८
 २) शासन निर्णय, क्र. मरांग १००१/ (४९२) सांशि-५, दिनांक १ ऑगस्ट २००२
 ३) शासन निर्णय, क्र. मरांग १००३/२२९/(१९३/०३)सांशि-५, दिनांक १३ मे, २००४
 ४) शासन निर्णय क्र. मरांग १००४/(१२६/०४)सांशि-५, दिनांक ९ मार्च, २००५

प्रस्तावना : महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये (सहाय्यक अनुदान आणि इमारत य साधन सामग्री यासाठी मान्यता) नियम १९७० मधील तरतुदीनुसार शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना परिरक्षण अनुदान मंजूर करण्यात येते. उपरोक्त संदर्भ क्र. १ घरील शासन निर्णयान्वये राज्यातील शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना विहित कमाल मर्यादेच्या अधीन राहून अनुकूल खर्चाच्या ९०% परिरक्षण अनुदान देण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे. तरोच शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या परिरक्षण अनुदानात दिनांक १.१.१९९८ पासून याढ करण्यात आली होती. 'त्यानंतर संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये काही प्रमाणात याढ करण्यात आली होती. परंतु ग्रंथ य नियतकालिकांच्या किंमतीमध्ये सातत्याने होत असलेली आणि इतर खर्चात झालेली याढ विचारात घेऊन, तरोच शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयानंधील कर्गांचा-यांच्या वेतनात याढ क्वाही य ग्रंथालयांना अधिक पुरतके/नियतकालिके विकत घेता यावीत, या उद्देशाने, संदर्भ क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये हे परिरक्षण अनुदान दुप्पट करण्यात आले आहे. दिवसेंदिवस याढणारी महागाई य याढत्या किंमती यांचा विचार करून राष्ट्रीय ग्रंथालयांच्या कर्मघान्यांच्या येतनात याढ होणे क्रमप्राप्त आहे. तसेच ग्रंथालयांच्या परिरक्षणाच्या अनुषंगाने आवश्यक असणाऱ्या बाबींचा खर्चमेळ घालण्यासाठी याढीव सहाय्य मिळणे आवश्यक आहे. त्याबाबत येळोवळी दिलेल्या आश्यासनाच्या अनुषंगाने शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या परिरक्षण अनुदानात याढ करण्याचा प्रस्ताव दिनांक २८.१२.२०११ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या वैठकीमध्ये निर्णयार्थ

सादर करण्यात आला होता. त्यानुसार मंत्रिमंडळात घेण्यात आलेल्या निर्णयाच्याआधारे सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या परिरक्षण अनुदानात वाढ करण्याबाबत पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे,

शासन निर्णय : सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट - अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे "अ", "व", "क", "ड", यांच्या शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना अनुज्ञेय असलेल्या परिरक्षण अनुदानात दि. १.४.२०१२ पासून विद्यमान दराच्या ५०% वाढ करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे-

२. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना देण्यात येणारे अनुदान ग्रंथालयाने मागील वर्षी केलेल्या अनुज्ञेय खर्चावर आधारित असल्यामुळे दिनांक ३१ मार्च २०१२ पर्यंत मान्यता देण्यात आलेल्या ग्रंथालयांना परिशिष्ट "अ" मध्ये दर्शविलेल्या परिरक्षण अनुदान गर्यादेच्या अधीन राहून निर्धारित होणा-या, खर्चावर आधारित अनुज्ञेय अनुदानाइतके तदर्थ अनुदान मंजूर करण्यात येईल. तसेच परिरक्षण अनुदानासाठी अनुज्ञेय खर्चाची गर्यादा पूर्वीप्रमाणेच ९०% इतकी राहील.

३. या अनुदानासाठी मान्यताप्राप्त ग्रंथालयांनी खालील अटीची पूर्तता करणे बंधनकारक राहील :-

अ) १९९५-९६ पासून सर्व शासनमान्य ग्रंथालयांना अनुज्ञेय खर्चाच्या ५० % रक्कम ग्रंथालय कर्मचा-यांच्या वेतनावर खर्च करणे आवश्यक केले आहे. १९९६-९७ पासून देय होणा-या परिरक्षण अनुदानाचे वेतन व वेतनेतर असे दोन समान भागात वर्गीकरण करण्यात येऊन ते भिळण्यासाठी मागील वर्षी उपरोक्त वेतन व वेतनेतर या बाबीवर किमान अनुज्ञेय खर्च करणे आवश्यक केले आहे. ही अनुदान निर्धारण व्यवस्था कायम राहील.

ब) वाढीव अनुदानापैकी ५० % रक्कम ग्रंथालयातील दिनांक ३१/३/२०१० रोजी आकृतिबंधानुसार प्रत्यक्ष सेवेत असलेल्या कर्मचा-यांच्या वेतनावर वाढीव वेतन म्हणून खर्च करण्यात यावी.

क) मान्यताप्राप्त ग्रंथालयांतील दिनांक ३१/३/२०१० रोजी रोवेत अरालेल्या कोणत्याही कर्मचा-यारा कमी करण्यापूर्वी तरोचा कर्मचा-यांच्या पद संख्येत वाढ करण्यापूर्वी किंवा ती कमी करण्यापूर्वी ग्रंथालयांनी ग्रंथालय संचालकांची विहित मार्गाने अनुमती घेणे आवश्यक राहील.

ड) शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांतील कर्मचा-यांची पदसंख्या व पदनाम याचा आकृतिबंध शासन निर्णय दिनांक २२ जानेवारी १९९८ अन्वये निश्चित केल्याप्रमाणे कायग राहील. त्यानुसार कर्मचारी ग्रंथालयात असणे आवश्यक आहे.

इ) अनुदानप्राप्त शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या वर्गणीदार सदस्य आणि वृत्तपत्र य नियतकालिकांची संख्या खालीलप्रमाणे आवश्यक राहील-

ग्रंथालयाचा दर्जा	किमान सदस्य संख्या		वृत्तपत्र		नियतकालिकांची संख्या	
	विद्यमान	सुधारित	विद्यमान	सुधारित	विद्यमान	सुधारित
अ	३०१	५००	१६	१६	५१	७५
ब	१०१	२५०	६	६	१६	२५
क	५१	१००	४	४	६	१०
ड	२६	५०	४	४	६	६

फ) ग्रंथालयांनी आपली वर्गणी व अन्य उपलब्ध स्त्रोतांमध्ये वाढ करून उत्पन्न वाढवावे.

४. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांची शालेय शिक्षण विभागामार्फत करण्यात आलेल्या पटपडताळणीच्या धर्तीवर तपासणी करून त्याबाबतघा अहवाल मंत्रिमंडळासमोर सादर केल्यानंतरच.नविन मान्यता, दर्जोन्ती व वाढीव अनुदान देण्याबाबतची कार्यवाही करावी.

५. सार्वजनिक ग्रंथालयांना देण्यात येणारी अनुदान वाढ, ही सर्वकष पडताळणी/ तपासणी झाल्यानंतरच अनुज्ञेय राहील.

६. शासनमान्य ग्रंथालयाच्या कामकाजाचा दर्जा तपासून आशा परिरक्षण अनुदानाचे वाटप करण्याकरीता, संचालक, ग्रंथालय यांचेकडे टप्प्याटप्प्याने सुपूर्द करण्यात येईल. अनुदानाचे वाटप आणि त्यामधून झालेला खर्च याबाबतचा मासिक अहवाल संचालक, ग्रंथालये यांनी शासनास सादर करावा.

७. सर्व शासनमान्यताप्राप्त सार्वजनिक ग्रंथालयांनी त्यांचेवावत राविरत्तर माहिती (ग्रंथालयाचा दर्जा, उपलब्ध सर्व सोयीसुविधा, इत्यादी माहिती) जनतेसाठी उपलब्ध करून द्यावी.

८. या बाबीवरील खर्च - मागणी क्रमांक " डब्ल्यू ४"

अ) "२२०५ कला व संस्कृती

१०५ सार्वजनिक ग्रंथालये

(०३) गध्यवर्ती, जिल्हा व तालुका ग्रंथालयांना सहाय्य

(०३)(०१) सहाय्यक अनुदाने (२२०५ ०२९८) (योजनेतर),

आणि

ब) २२०५ कला य संस्कृती,

(०३) मध्यर्ती, जिल्हा य तालुका ग्रंथालयांना सहाय्य

पंथार्थिक योजनातर्गत योजना

(०३)(०६) सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्य (राज्य) (२२०५१३५६) योजनातर्गत,

या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकाया य त्याअतंर्गत मंजूर तरतुवीतून भागविण्यात यावा.

क) तसेच ग्रामपंथायत रत्तावरील ग्रंथालये जिल्हा परिषदांकडे हस्तातरित करण्यात आली असल्यामुळे सदर ग्रंथालयांसाठी होणारा खर्च हा,

मागणी फ्र. " डब्ल्यू ४ "

२२०५- कला य संस्कृती,

१०५ सार्वजनिक ग्रंथालये,

(०४) स्थानिक क्षेत्राखालील योजना,

(०४)(०९) महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा य पंथायत समित्या अधिनियम १९६१ द्या कलम

१०० अन्यये जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदाने (ग्राम पंथायत ग्रंथालयांना

सहाय्यक अनुदाने (२२०५-१९९-६) योजनेतर (दत्तमत)

या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा य त्याअतंर्गत मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

९. वाढीव अनुदानाच्या रकमेची उपयोगिता प्रमाणपत्रे ग्रंथालयांनी यिहित मुदतीत सादर करणे आवश्यक राहील.

१०. हे आदेश गंत्रीभंडळाच्या मान्यतेने तरोच नियोजन विभाग य वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ फ्र.७०३/११/व्यय-५, दिनांक १५.१२.२०११ अनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

११. सदरचा शासन निर्णय शासनाच्या संकेतस्थळावरुन प्रसारित करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१२०२२२१०५६४९२४९००९ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुरार य नायाने

बांगडे

सोबत : परिशिष्ट-आ

(बा.ओ. हेमाडे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा य अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षा) मुंबई/नागपूर

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी मुंबई
राज्यपालांचे सचिव,
मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
उपमुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
सर्व मंत्री आणि राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक,
ग्रंथालय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सर्व जिल्हाधिकारी
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
सर्व सहाय्यक ग्रंथालय संचालक,
ग्रंथपाल, सर्व शासकीय विभागीय ग्रंथालये,
ग्रंथपाल, सर्व शासकीय जिल्हा ग्रंथालये,
अध्यक्ष, सर्व राज्य, विभाग व जिल्हा ग्रंथालय संघ,
मुख्य लेखा परीक्षा, रस्थानिक निधी लेखा, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषाधिकारी / उप कोषागार, नवी मुंबई
वित्त विभाग (व्यय-५) (अर्थसंकल्प-३)/ नियोजन विभाग (१४२३/१४७१)
ग्राम यिकास व जलसंधारण विभाग
सांशी-१, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय
जनसंपर्क अधिकारी, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
निवड नस्ती (सांशी-५),

शासन निर्णय क्रमांक मराप्र- २००९/प्र.क्र.२३६/साशि-५, दि. २१ फेब्रुवारी, २०१२ चे सहपत्र

परिशिष्ट 'अ'

ग्रंथालयांचा वर्ग	२००४-२००८ पासून विहित केलेले अनुदान (रुपये)	विद्यमान अनुदानात ५०% वाढ केल्याने होणारा अनुदान दर (रुपये)
वर्ग - अ जिल्हा ग्रंथालये	४,८०,०००/-	७,२०,०००/-
वर्ग - अ तालुका ग्रंथालये	२,५६,०००/-	३,८४,०००/-
वर्ग - अ इतर ग्रंथालये	१,९२,०००/-	२,८८,०००/-
वर्ग - ब जिल्हा ग्रंथालये	२,५६,०००/-	३,८४,०००/-
वर्ग - ब तालुका ग्रंथालये	१,९२,०००/-	२,८८,०००/-
वर्ग - ब इतर ग्रंथालये	१,२८,०००/-	१,९२,०००/-
वर्ग - क तालुका ग्रंथालये	९६,०००/-	१,४४,०००/-
वर्ग - क इतर ग्रंथालये	६४,०००/-	९६,०००/-
वर्ग - ड ग्रंथालये	२०,०००/-	३०,०००/-

बाबू अंदेकर

(वा.ओ.हेमाडे)
कायासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन